

[Søren Olesen.]

deri, når bare man ikke gør det til et hovedformål. Jeg synes, at når man har adgang til at oprette aftenskoler og ungdomsskoler på lige vilkår med dem, som kommunerne opretter, så havde foreningerne fået, hvad der kunne tilkomme dem, og man behøvede ikke yderligere at give dem ret til statstilskud til deres oplysningsarbejde under den i § 49 foreslåede form.

Jeg vil derfor eventuelt tillade mig ved tredje behandling at stille ændringsforslag vedrørende de ting, jeg her har kritiseret, medens jeg for de øvrige forholds vedkommende mener, at man har opnået betydelige fremskridt gennem det udvalgsarbejde, der har fundet sted.

Ordføreren (Horn): Jeg vil gerne på mit partis vegne fremsætte nogle betragtninger. Forinden vil jeg dog tillade mig at gøre et par bemærkninger, som jeg glemte i første omgang. Jeg vil rette en tak til den højtærede minister og til embedsmændene for den offervilje, de har udvist; at give alle de oplysninger, der er blevet stillet krav om fra udvalgets side, har været en stor byrde, og vi takker for den imødekommenthed, vi har mødt.

Mit parti havde inderligt håbet, at vi med dette lovforslag, der bygger på en enstemmig kommissionsbetænkning bortset fra den omtalte § 3, havde opnået de fremskridt, som gennemførelsen af alle disse paragraffer ville betyde, sådan som det vel også var den tidligere regerings hensigt. Vi havde håbet, at vi i Danmark skulle have kunnet indvinde det terræn, vi har mistet siden 1945 i forhold til vore nabolande og flere andre lande; men vi har jo, som jeg sagde det i ordførertalen, måttet nøjes med denne mere almindelige reform, selvom den byder på mange forskellige fremskridt.

Det er også blevet anerkendt, at dagundervisningen er at foretrække, hvilket har fundet udtryk i den enighed, der er om udformningen af § 1, stk. 3. Vi havde som bekendt ønsket at gå videre, ligesom vi havde håbet at få tilslutning til den forsvagsvirksomhed, der lå i § 3.

Vi tror, det vil vise sig at være et stort minus for os om få år, når de store årgange

melder sig, at vi ikke har fået tilstrækkelige erfaringer og trænet lærerkræfter til det omfattende skolearbejde, som enhver kan se vil melde sig i begyndelsen af 1960'erne. Ansvar for det må vi altså lægge på andre, og vi har den dristighed at tro, at tiden vil arbejde for vore synspunkter, sådan som vi har set det ude i den øvrige verden.

Man må gøre sig klart, som vi gentagende har fremhævet det både her i salen og i udvalget, at vort samfund står midt i en epoke, der til 100 pct. vil mekanisere erhvervslivet, hvilket medfører, at mangt og meget, ikke blot i erhvervslivet, men også i samfundslivet i almindelighed, vil blive anderledes end de forhold, vi arbejder under i dag.

Kravene til den ikke-faglærtes indpasning i det almindelige samfundsliv forudsætter, at der sker betydelige udvidelser af hans startmuligheder, hvilket ungdomsskolen netop skulle give, og hvad vi havde regnet med at § 3 ville give en udmærket basis for. Vi må altså indstille os på, at der ikke har været politisk mulighed for at komme den vej frem; som jeg sagde det i ordførertalen, mener vi, at der i forsøgsparagraffen trods alt skulle være mulighed for at nå et stykke frem ad vejen, så vi står lidt forberedt, når de store årgange melder sig.

Lovforslagets formålsparagraf har jo det vide perspektiv, som vi mener kræves, og som er tiltrådt fra alle sider; blot viger man altså tilbage for at tage konsekvenserne af det fremsyn, der ligger i den, hvad vi meget må beklage både af hensyn til den enkelte unge og af hensyn til samfundet som helhed.

Men nok om det. Vi erkender, at der ikke har været nogen politisk mulighed for at få vore synspunkter gennemført, og det må vi altså tage til efterretning.

På samme måde må vi udtrykke vor beklagelse af, at der har manglet fremsyn med hensyn til gennemførelsen af paragrafferne om fritidsforanstaltningerne, og at det har manglet på støtte til det almindelige oplysningsarbejde. Det er jo navnlig om mistænksomhed eller angsten for udnyttelse i politisk henseende, at drøftelserne har drejet sig, og vi mener altså, det er en noget ejendommelig indstilling, at vi bliver mødt med denne mistænksomhed. Vi mener, at